

Filmhandledning

Mission Ulja Funk

en film av Barbara Kronenberg

En filmhandledning av Daniel Lundquist.
Filmen rekommenderas från årskurs 4.

Ulja Funk är en ung amatörforskare som upptäckt att en meteor är på väg mot jorden. Påhejad av en äldre vetenskapsman bestämmer hon sig för att ta sig till platsen där meteoren beräknas slå ner, närmare bestämt i Patzschurk, Belarus. Hennes sällskap på resan blir skolans svarte får Henk, mest för att han vet hur man kör bil. Det blir en strapatsrik roadtrip där de har Uljas föräldrar och den lokala frikyrkokörens buss i hasorna. Till råga på allt upptäcker de att de fått med sig en oväntad fripassagerare på färden.

Mission Ulja Funk är en äventyrskomedi för barn som följer en klassisk dramaturgi och berör flera angelägna teman. Med utgångspunkt i Ulja och Henks färd från Tyskland till Belarus ges möjlighet att prata om Europas geografi, historia och vad som skiljer öst från väst. Efter att ha sett filmen kan det vara spännande att prata vidare om rymden, olika planeter och kanske själv göra naturvetenskapliga experiment. Ett annat tema i filmen är religion och det ställs intressanta frågor om vetenskap kontra tro. Slutligen är *Mission Ulja Funk* en film om vänskap och familjereaktioner, vilket öppnar upp för reflektion kring olika värdegrundsfrågor och utanförskap.

Före och efter filmen

Innan filmvisningen är det lämpligt att förbereda eleverna på vad de ska få se. Filmen kräver inga direkta förkunskaper, men det är alltid bra att ha ett hum om vilken typ av film det handlar om och vad det är för berättelse. Till exempel kan man i klassrummet gemensamt titta på filmens trailer för att få en uppfattning om vad som väntar.

I filmen görs en resa från Tyskland till Belarus. För en fördjupad förståelse kan man innan filmvisningen friska upp sina geografikunskaper genom att titta på en karta över Europa. Det kan vara intressant att prata om Belarus historia, som en del av Sovjetunionen, och landets nuvarande styre med den starkt kritiserade presidenten Aleksandr Lukasjenko. Med kunskaper om Europas historia och uppdelningen mellan öst och väst kan eleverna lättare greppa den tillspetsade polarisering som filmen på ett humoristiskt sätt gestaltar.

Filmens handling

Det är talangafton i kyrkan och barnen framträder med det ena numret tokigare än det andra. Tolvåriga Ulja är den enda som inte tillåts tala till punkt. Hon blir avbruten i sitt föredrag, som handlar om att en meteor närmar sig jorden och enligt hennes beräkningar kommer att slå ner i Belarus inom kort.

Ulja bor med sin mamma och pappa i mormor Olgas hus. Deras eget hus brann ner efter att Uljas bröder, som hyser ett starkt intresse för trolleri och andra galna upptåg, råkade bränna ner det. Framför datorn bedriver Ulja sin rymdforskning och har kontakt med en äldre man, som tycks vara en auktoritet på området. Han säger åt henne att hon måste vara på plats och uppleva när hennes egen meteor, den som hon upptäckt, slår ner. Annars kommer hon att ångra sig för resten av livet. Själv har han en gång hittat en stjärna, den vackra Olenka, men istället för att kämpa för henne så förlorade han henne för gott.

I skolan finns en pojke som heter Henk. Han är 13 år och kör bil. Hans föräldrar verkar inte bry sig om vad han gör. Om han lyckas bättre i skolan har hans pappa lovat att han ska åka och fiska med honom.

När Ulja kommer hem en dag ligger hennes saker i lådor. Pastor Simon bär ut grejerna till sin bil. Olga säger att det för Uljas eget bästa. Uljas mamma kommer till undsättning och tumult uppstår - men det hjälper inte. Uljas saker försvinner iväg med pastorn.

Ulja mäter ut på en karta hur långt det är till Belarus. Hon gör en överenskommelse med Henk. Om han skjutsar henne dit ska hon göra hans läxor i två veckor. På natten lånar

Filmen och läroplanen

Filmen går utmärkt att använda inom flera av skolans ämnen. Här är några exempel där filmens tematik kopplas till grundskolans kursplaner.

I grundskolans kursplan för ämnet bild framgår att undervisningen i ämnet bild "ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur bilder skapas och kan tolkas". Ett sätt att skaffa sig erfarenhet är att få uppleva och analysera olika slags film.

I kursplanen för ämnet fysik i årskurs 4-6 är ett område "fysiken och världsbilden". Här ingår bland annat kunskaper om människan i rymden och solsystemets himlakroppar.

Inom ämnet religion finns flera syften som går att koppla till filmens innehåll, till exempel när det kommer till att analysera kristendomen och olika tolkningar av den, samt att resonera kring moraliska frågeställningar och reflektera över olika livsfrågor.

Undervisningen i geografi för årskurs 4-6 behandlar Europas länder och viktiga öar, vatten, berg, regioner och orter. Filmens roadtrip inspirerar till att närmare studera Europakartan och ta eleverna vidare till fler länder än som besöks i filmen. Ett annat centralt innehåll, som går att koppla till filmen, handlar om ojämlika levnadsvillkor i världen och bakomliggande orsaker till dessa.

de Uljas mammas bil - en begravningsbil - och ger sig av. Vad de inte vet är att mormor Olga varit uppe på natten, tagit en sömn-tablett och slumrat in i bilens lastutrymme.

Första stoppet på färden blir vid pastorns hem. Barnen spionerar på honom och upptäcker att han verkar ha något fuffens för sig. Ulja hämtar tillbaka sina saker innan de kör vidare. De har nu 24 timmar på sig att nå målet.

När pastorn upptäcker att någon varit inne på hans arbetsrum åker han hem till Uljas föräldrar. De upptäcker att mammans bil är borta och ringer Uljas mobil. Henk svarar och meddelar att de närmar sig Polen. Pastorn tar kyrkokörens buss, inklusive körmedlemmar, och kör efter. Uljas föräldrar följer med på färden.

Nu har Ulja och Henk redan hunnit passera gränsen till Polen. Efter att ha bidragit till att en aggressiv omkörare kraschat av vägen får de även honom efter sig. Ytterligare ett

bekymmer är Olga, som nu har vaknat. För att klara sig ur en krånglig situation med en polis hittar barnen på att Olga är dement.

Färden fortsätter och efter många om och men kommer de fram till en skylt med texten "You are leaving the European Union". Beväpnade soldater kontrollerar bilarna vid gränsen till Belarus. I den stressade situationen hamnar Ulja och Henk i konflikt med varandra och deras vägar skiljs tillfälligt åt. I bussen blir det problem för Olga, som inte har något pass med sig. Av en slump stöter hon på rymdforskaren som Ulja haft kontakt med tidigare i filmen. Det visar sig att Olga och mannen haft en relation men inte setts på 40 år.

På platsen där meteoren ska slå ner ställs allt på sin spets. Henks föräldrar tittar på tv hemma i Tyskland och ser plötsligt sin son på nyheterna från Belarus. De ringer till Henk. Även Ulja återförenas med sina föräldrar. Med sig hem från Belarus har barnen rester från meteoriten.

Att diskutera efter filmen

Tro och vetande

I filmens inledning blir Ulja stoppad under sitt föredrag. Hennes vetenskapliga upptäckter verkar inte uppskattas av kyrkan. Ulja är kritisk till Bibeln och menar att dess resonemang är ologiska.

- Ibland kan det i samhället uppstå konflikter mellan tro och vetande, religion och vetenskap. Ett känt exempel är frågan om hur jorden skapades och liv uppstod. Vilka olika teorier finns det? Vad menas med Big Bang? Vad säger världsreligionernas heliga skrifter om skapelsen? Hur ska man tolka skrifternas olika utsagor?

- Kan du komma på andra exempel där tro och vetande krockar? Fundera över vilken ställning vetenskap och religion har i samhället idag. På vilka sätt påverkar de vår vardag?

- Det finns flera återkommande religiösa motiv i filmen. Filmens pastor och den frikyrka han representerar kan tyckas extrem. Hur skulle du beskriva församlingen i filmen? Tror du att det finns en liknande kyrka i verkligheten? Vad är en nunna och vilken roll spelar de nunnor som dyker upp vid flera tillfällen i filmen? Hur ska man tolka att Olga får ett kors i huvudet när Uljas pappa jobbar på taket?

- En del av en religiös övertygelse handlar om att förhålla sig till vissa livsregler. I filmen handlar det om ganska stränga regler. Till exempel måste Ulja lämna ifrån sig mobiltelefon och router, enligt hennes mormor för att rädda henne från dåligt inflytande. Senare i filmen får en annan flicka i församlingen, Johanna, lämna ifrån sig sin mobil med motiveringen att det inte står i Bibeln att man ska kolla på sin mobil hela dagen. Att Uljas mamma spelar på lotto är en annan sak som inte accepteras av pastorn. Vad tycker du om reglerna som bestäms av kyrkan i filmen? Hur ser du på regler generellt? Finns det bra och dåliga regler? Ge exempel.

Vår plats i universum

Mission Ulja Funk väcker många funderingar kring vår plats i universum och vad som finns där ute i rymden. Efter filmen kan det

vara spännande att fördjupa sig i fakta som rör vår planet Jorden och leta information om rymden.

- Filmen inleds med en bild över stjärnhimlen. Vad är det vi ser när vi tittar upp i himlen? Hur kan man definiera en stjärna? På himlen kan vi ibland se olika formationer av stjärnor, så kallade stjärnbilder. Vilka är de mest kända stjärnbilderna?

- I filmen är en meteorit på väg mot jorden. Vad är en meteorit? Vad finns det för andra himlakroppar som far runt i rymden och vad skiljer dem åt?

- Vilka planeter finns det i vårt solsystem förutom Jorden och hur skiljer de sig åt? Vad menar vi när vi pratar om solsystem? Vad är Vintergatan?

- De senaste åren har det börjat talas allt mer om rymdturism. Skulle du vilja resa ut i rymden? Varför/varför inte? Vilka fördelar och nackdelar finns det med resor i rymden? Vilka är de mest berömda rymdfärderna som vi känner till?

Öst och väst i Europa

Vår världsdel Europa brukar delas in i Östeuropa och Västeuropa. Sverige tillhör Västeuropa. I Mission Ulja Funk gör huvudpersonerna en resa från väst till öst.

- Vilka platser passerar de på sin resa? Titta på en karta hur de rör sig via Hannover, Berlin, Poznan och Warszawa innan de når sitt mål. Vilka länder till Östeuropa och vilka tillhör Västeuropa? Finns det några generella skillnader mellan länderna? Ta reda på mer om uppdelningen mellan öst och väst.

- Tyskland, Uljas hemland, var 1949-1990 indelat i Västtyskland och Östtyskland. Hur kommer det sig att Tyskland var ett delat land? Även Tysklands huvudstad Berlin var delad 1961-1989. Varför då?

- Belarus framställs som en kall och dyster plats och i filmen blir det genast lite läskigt när skylten "You are leaving the European Union" passeras. Beväpnade soldater kontrollerar bilarna vid gränsen och de ger ett skrämmande och aggressivt intryck. Försök beskriva hur filmen skildrar Uljas hemort i

västra Tyskland och hur det skiljer sig från skildringen av Belarus.

- I skildringar av människor från olika länder eller med olika ursprung så är det lätt att bygga sin beskrivning på fördomar. Men brukar då prata om olika stereotyper. Vad är en stereotyp? Tycker du att filmen använder stereotyper för att beskriva olika människor? Vad är faran med beskriva människor utifrån stereotyper?

- Belarus var tidigare en del av Sovjetunionen (1922-1991), ett gigantiskt land med stort inflytande i världen och inte minst över hela Östeuropa. Uljas mormor Olga vill inte ha något att göra med länderna i forna Sovjetunionen. Hon verkar ha varit med om saker tidigare i livet som gör henne motvilligt inställd. Vad tror ni att hon varit med om? På vilket sätt kan man säga att Olgas kliv över gränsen i sina silverfärgade sneakers är en symbolisk bild över hennes personliga

resa från öst till väst? Ta reda på mer om Sovjetunionens roll i världen. Vilka länder finns där idag och vad vet ni om dem?

Att tillhöra en familj

Att tillhöra en familj kan vara en enorm trygghet och en viktig förutsättning för ett bra liv. Att tillhöra en familj kan också vara påfrestande och svårt. Familjer kan se ut på så många olika sätt och man väljer inte själv sin familj.

- Vilka familjekonstellationer får vi stifta bekantskap med i filmen? Vilka olika relationer har filmens karaktärer till sina familjer?

- Henk har det tufft med sin familj. Hur förstår vi att han har det jobbigt? Varför är hans föräldrar som de är tror du? Ulja har det också knepigt, men på andra sätt. Har de något gemensamt som förenar dem?

- Vänner kan fungera som en slags familj. Ofta kanske man inte vill tala med sina föräldrar om allt. Då kan det vara viktigt att ha en jämnårig kompis att snacka med. Hur skulle du beskriva Ulja och Henks relation? Hur utvecklar den sig under filmens gång?

Filmens uppbyggnad och stil

Mission Ulja Funk kan kategoriseras som en komedi, men lånar även från andra genrer.

- Vad är kännetecknande för en komedi? Vilka andra filmgenrer känner du till? Har filmen drag av någon annan genre? Filmen kan även beskrivas som en roadmovie. Vad betyder det?
- Humorn i filmen är ganska skruvad och absurd. Fundera över vilka scener i filmen du kommer ihåg som särskilt kul. Vad var det som gjorde dem roliga?
- Filmen är uppbyggd enligt en klassisk

dramaturgi. Fundera gärna över hur filmens anslag, presentation, fördjupning och upptrappning leder fram till filmens klimax, där dramat når sin kulmen: Scenen i Belarus när meteoriten slår ner och allt ställs på sin spets. Därefter avslutas filmen med en avrundning.

- Vad blir konsekvenserna av allt som händer i filmen tror du? Vad händer med Henk och hans familj? Hur går det för kyrkan och pastorn? För Ulja och hennes familj? Vad händer med Olga? Hur ser Uljas framtid ut?

Produktionsuppgifter:

En film av: Barbara Kronenberg
Originaltitel: Mission Ulja Funk
Produktionsland: Tyskland, Luxemburg, Polen, 2021
Talat språk: Tyska
Textat språk: Svenska
Längd: 92 min
Distribution: www.fokusfilm.se